

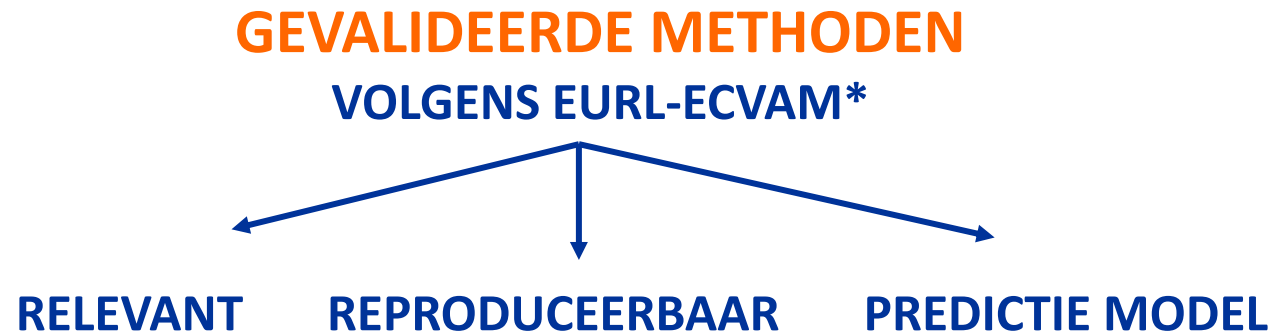
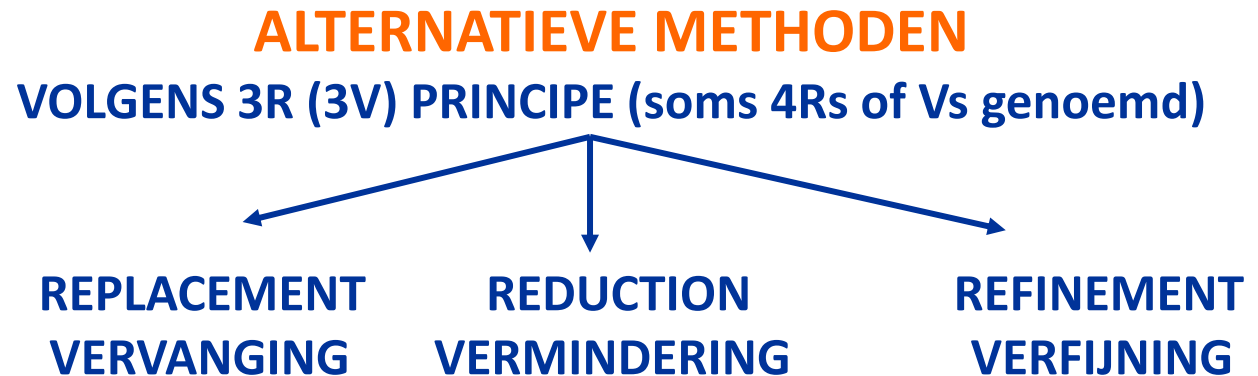
GEVALIDEERDE ALTERNATIEVE METHODEN VOOR HUMANE VEILIGHEID - ACTUELE REGULATORISCHE STATUS -

Prof. Vera ROGIERS

*In Vitro Toxicologie en
Dermato-Cosmetologie
Vrije Universiteit Brussel*

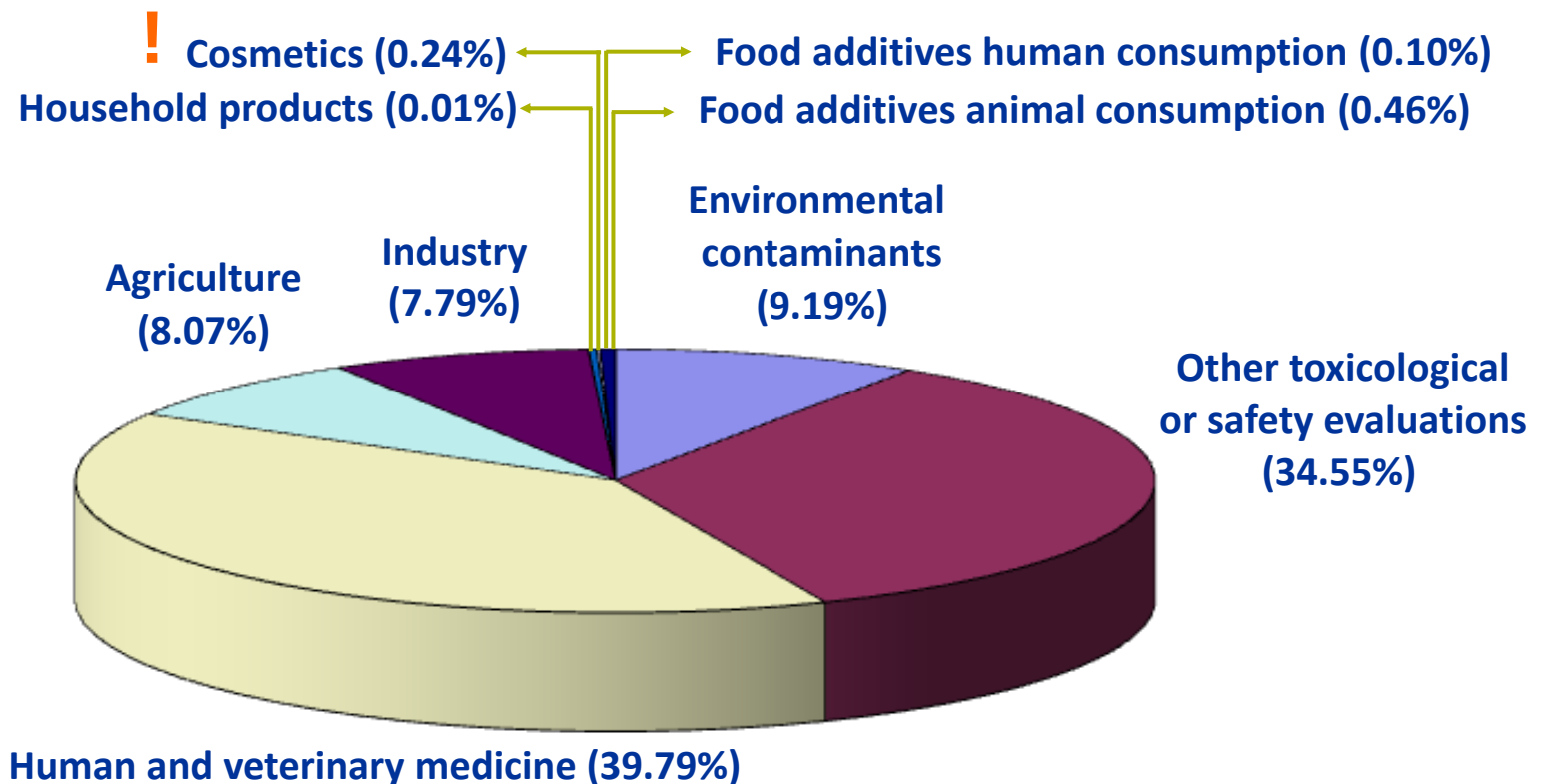

WAT ?

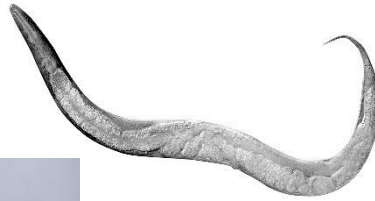

PROEFDIEREN GEBRUIK IN EUROPA

Commission to the Council and the European Parliament. Seventh Report on the Statistics on the Number of Animals used for Experimental and other Scientific Purposes in the Member States of the European Union {SWD(2013) 497 final}, Brussels, 5 December 2013, COM(2013) 859 final.

VERVANGING VAN PROEFDIEREN

*alternatieve in vivo
modellen*

in vitro testen

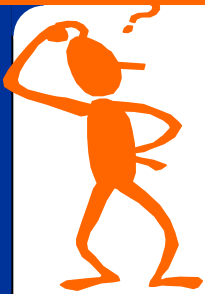
in chemico

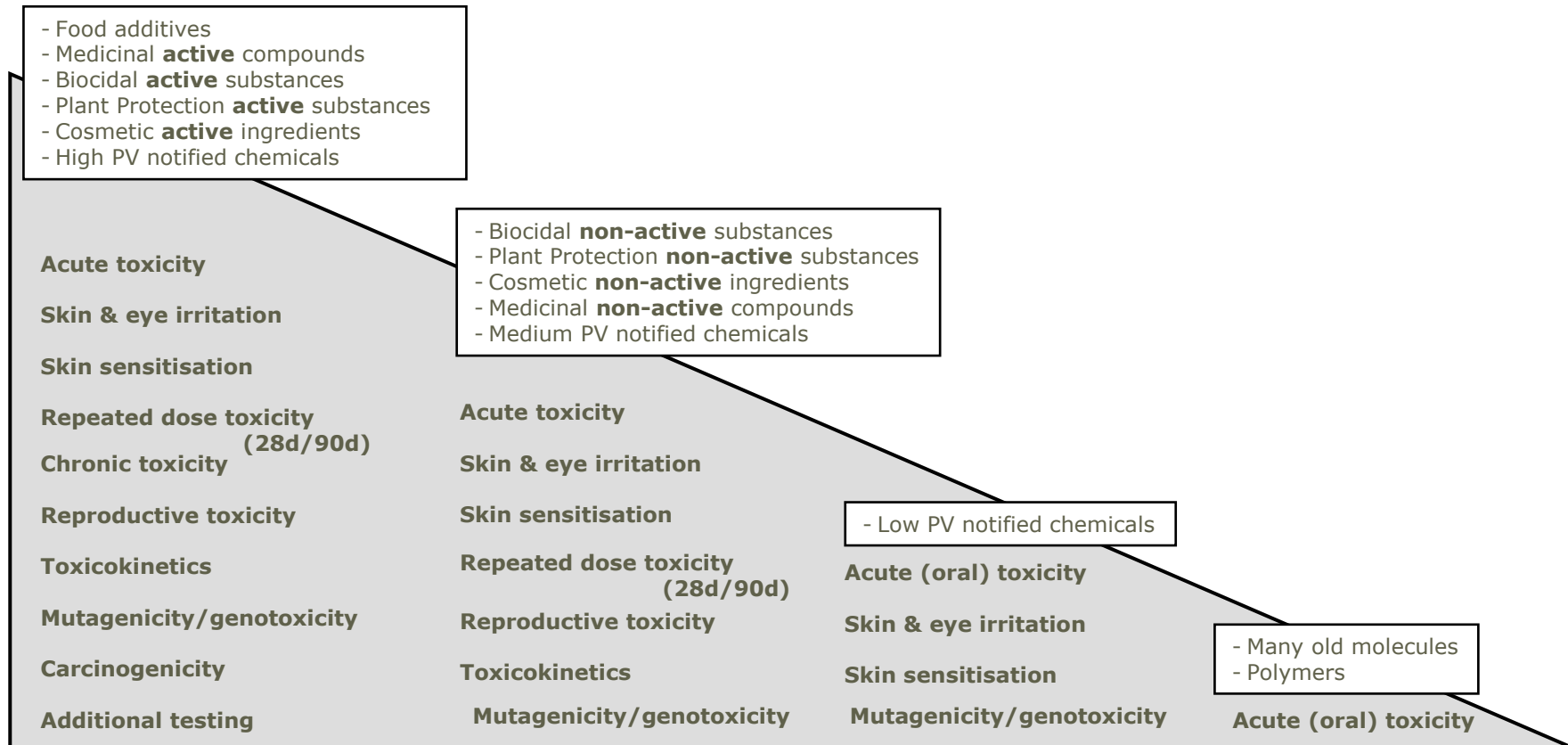
klinische studies

*in silico modellen
Read-across, grouping, ...*

WELKE VEILIGHEIDSTESTEN OF TOXICOLOGISCHE TESTEN NODIG ?

→ BEPALENDE FACTOREN: - TYPE STOF (ACTIEF VS NIET-ACTIEF)
- PRODUCTIE VOLUME

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

Eindpunten

Acute toxiciteit

→ **IN VIVO LD₅₀ TEST** (oraal, inhalatie, dermaal)

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

↓

**GEVALIDEERDE VERMINDERINGS - EN
VERFIJNINGSalTERNATIEVEN**
(OECD 420, 425, 433, 434 voorstel, 436)

↓

NOG IN VIVO TEST

~~MAAR DOOD ALS EINDPUNT~~

GEVALIDEERDE ALTERNATIEVE TOXICOLOGISCHE TESTEN

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

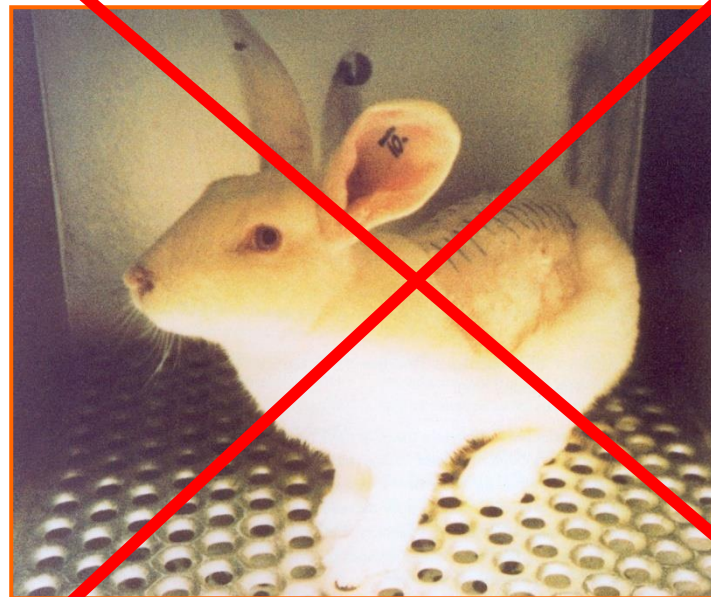
Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

DRAIZE HUID TEST (OECD 404)

VERBODEN !

Eindpunten

Acute toxiciteit

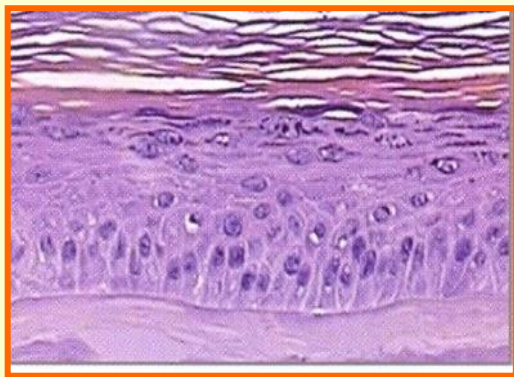
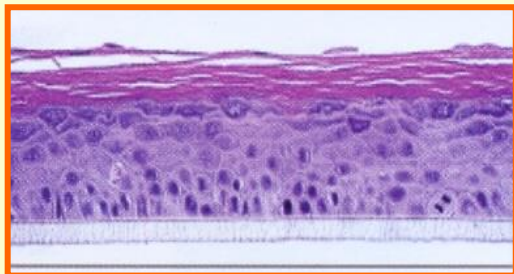
Huid en oogirritatie

DRAIZE HUID TEST (OECD 404)

GEVALIDEERDE
HUMANE **VERVANGINGS**ALTERNATIEVEN
VOOR **CORROSIE VAN HUID**
(OECD 430, 431)

VOOR **IRRITATIE VAN HUID**
(OECD 439)

GEVALIDEERDE ALTERNATIEVE TOXICOLOGISCHE TESTEN

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en **oogirritatie**

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

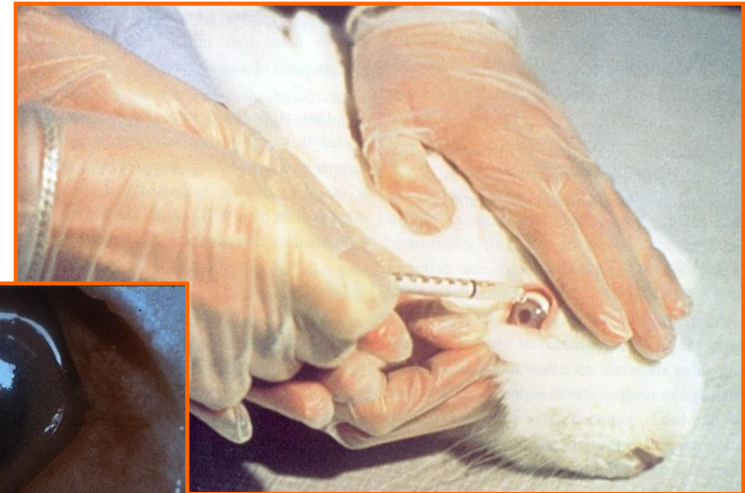
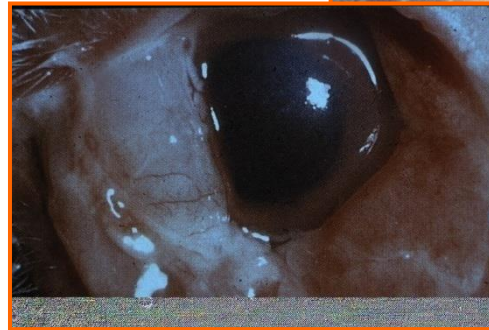
Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

→ **DRAIZE OOG TEST (OECD 405)**

NOG NIET VOLLEDIG VERBODEN

VERFIJNINGS- EN VERMINDERINGS PROTOCOL
Zoals: aantal dieren, pH metingen, verdoving, pijnstillers, ...

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en **oogirritatie**

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

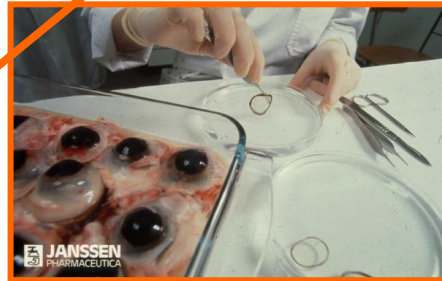
Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

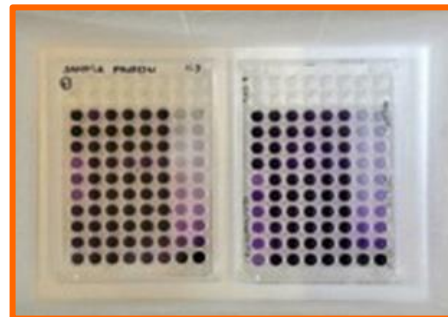
IN VITRO SCREENINGSTESTEN

1) ORGANOTYPISCHE TESTEN

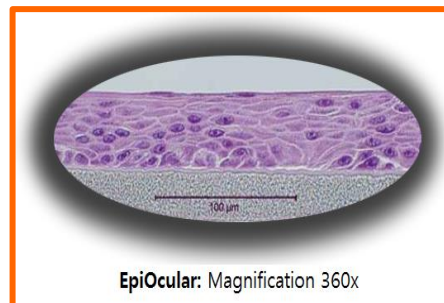
- Geisoleerde cornea's van slachthuisrunderen (OECD 437)
- Geisoleerde ogen van slachthuiskippen (OECD 438)

2) CYTOTOXICITEITSTESTEN

- Cellijnen (OECD 460, 491)

3) GERECONSTRUEERDE HUMANE WEEFSEL TESTEN

- Humane corneacellen in cultuur (OECD 492)

GEVALIDEERDE ALTERNATIEVE TOXICOLOGISCHE TESTEN

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

**IN VIVO VERFIJNINGS-/REDUCTIE TEST
LLNA**

(OECD 429, 442A)

IN VITRO VERVANGINGSTESTEN

**PASSEND IN PRINCIPE VAN
“ADVERSE OUTCOME PATHWAY (AOP)”**

3 TESTEN (OECD 442 C, D, E)

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

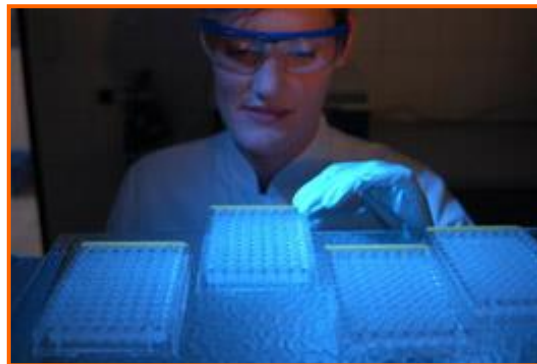
Toxicokinetica

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

Institute Dr. Schrader, DE

3T3(NRU)PT **VERVANGINGSTEST** (OECD 432)

- Op cellijnen
- Op gereconstrueerde huid

GEVALIDEERDE ALTERNATIEVE TOXICOLOGISCHE TESTEN

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

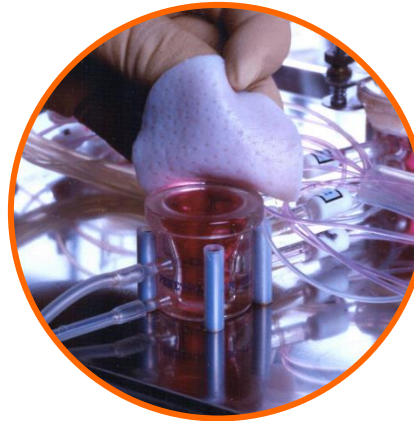
Toxicokinetica (ADME)

Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

W. Steiling

ALLEEN VOOR
DERMALE ABSORPTIE (huid van varken, mens, ...)
VERVANGINGSTEST (OECD 428)
NIET VOOR D, M en E

Eindpunten

Acute toxiciteit

Huid en oogirritatie

Huid sensibilisering

Fototoxiciteit

Toxicokinetica

**Herhaalde dosis/
Chronische toxiciteit**

Reproductieve toxiciteit

Mutageniciteit/genotoxiciteit/
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

**VOOR SYSTEMISCHE TOXICITEIT:
PROBLEMATISCH**

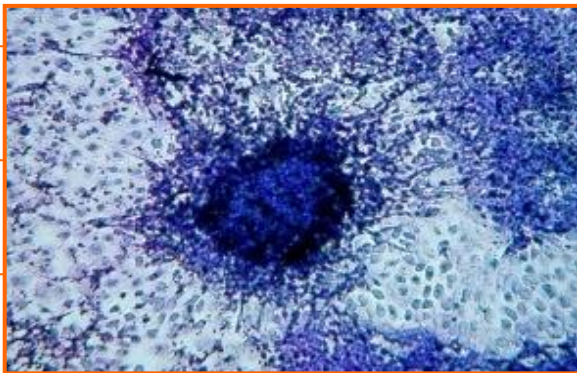

**GEEN ALTERNATIEVEN !!!!
NODIG BIJ RISICO EVALUATIE**

**GEEN NIEUWE STOFFEN !!!!
vb. cosmetica: geen nieuwe
ingrediënten sinds 2013**

Eindpunten

Mutageniciteit/genotoxiciteit
Carcinogeniciteit

Bijkomende studies

IN VITRO VERVANGINGSTESTEN

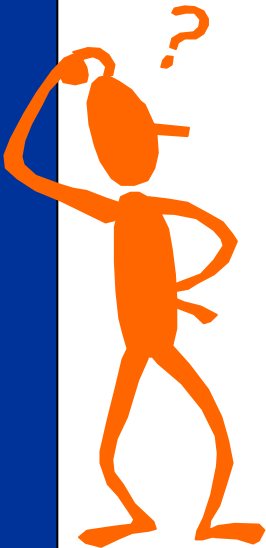
- Meestal in bacteriële en vooral zoogdier cellijnen (OECD 471, 487)

VEEL VALS POSITIEVE RESULTATEN
→ BEPERKING

Vorming van “tumor” in cultuur: celtransformatie van cellijnen (oecd214, 231)

4 *in vitro* testen om endocriene verstoorders (ED) op te sporen (OECD 455, 457, 458, 493)

WAAR STAAN WE VANDAAG ?

VOOR LOCALE EN ACUTE TOXICITEIT

**VOOR SYSTEMISCHE TOXICITEIT,
ESSENTIEEL VOOR RISICOKARAKTERISATIE**

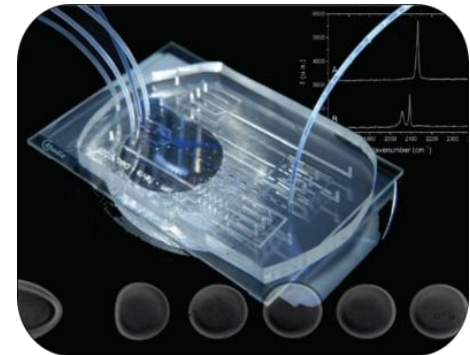

NAAR MEER HUMANE RELEVANTIE

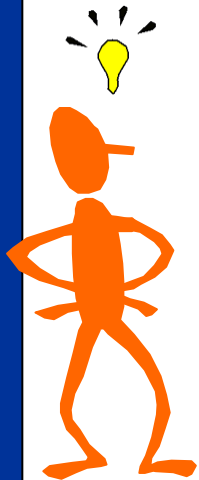
- DIERLIJKE CELLEN/WEEFSELS → HUMANE CELLEN/WEEFSELS
- “TEST PER TEST” → WoE COMBINATIE *in chemico, in silico, in vitro*
- WILLEKEURIGE BASIS → MECHANISTISCHE BASIS
- 2D-CULTUURMODEL → 3D-CULTUURMODEL
- STATISCHE CULTUUR → DYNAMISCHE FLOW

SYSTEMISCHE TOXICITEITSTESTEN

- VAN VERS GEISOLEERDE CELLEN, CELLIJNEN NAAR
→ STAMCELLEN DIFFERENTIEREN TOT SPECIFIEKE
WEEFSELCELLEN
→ MINI-ORGANEN LAB-ON-CHIP

IN VLAANDEREN

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT
VOLKSGEZONDHEID
INSTITUT SCIENTIFIQUE
DE SANTÉ PUBLIQUE

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

Dienst Toxicologie
OD Voeding, Geneesmiddelen
en Consumentenveiligheid
WIV-ISP

Department *In Vitro* Toxicologie
en Dermato-cosmetologie (IVTD)
VUB

STUURGROEP: Vlaamse universiteiten
Onderzoekscentra
Farmaceutische industrie
Kabinet Min Weyts
FAGG
NL Min.Economische Zaken

eerste stap:
[databank met inventaris 4Rs](#)

Hartelijk dank voor Uw aandacht !!!

